

Prosedyre for utprøving av armprotese med Spesielt Kostbare Komponenter (PSKK)

Innledning

PSKK – Prosedyre for utprøving av armprotese med Spesielt Kostbare Komponenter – er utarbeidet i samarbeid mellom de 5 dysmeli- og armamputasjonsteamene ved landets helseforetak og de ortopediske verkstedene som produserer de aktuelle protesene. Den første utgaven kom i 2013. Dette er versjon 3, oppdatert mars 2019.

PSKK må brukes når armprotesen man ønsker å søke om er >25% dyrere enn en vanlig myoelektrisk protese. I praksis gjelder dette avanserte (multiartikulerende) hender.

Trinn 1: Tverrfaglig vurdering

- Vurdering poliklinisk, ved dag- eller døgnopphold
- Kartlegging og vurdering
- Informasjon og signering av forpliktende avtale om utprøving og oppfølging
- Eventuelt direkte overgang til trinn 2, utprøving

1.1 Generelt

- Alltid vurdere billigste alternativ først
- Pasienten bør ha prøvd vanlig myoelektrisk protese først, for å vite hva som ikke fungerer
- Den avanserte hånden vil være et supplement til den vanlige myoelektriske protesen, for vesentlig bedring av funksjon på viktige spesifikke områder / i spesifikke oppgaver
- Alltid vurdere håndens forutsetninger/funksjon opp mot brukerens funksjonelle behov
 - Vanlig myoelektrisk (evt. med ulike enderedskaper) vs. avansert hånd
 - Det er mange typer avanserte hender på markedet, viktig å velge riktig mtp bla funksjon (grepsmuligheter), kompatibilitet og driftssikkerhet

1.2 Kartlegging og vurdering

1.2.1 Personlige faktorer

- Må være motivert for tilstrekkelig opptrening og oppfølging (tid- og innsatskrevende)
- Må ha vilje og evne til å ta vare på protesen og ikke belaste den utover dens tålegrense
- Brukere som ikke oppfyller begge disse punktene, kan ikke få en avansert hånd

1.2.2 Aktivitet og deltakelse

- Identifisere aktiviteter som pasienten beskriver som viktige, men som er vanskelige å utføre eller som ikke kan utføres med vanlig myoelektrisk protese innen arbeid, hjemmeliv/ADL og fritid
- Analysere og vurdere aktivitetenes krav til finmotorisk funksjon, stabile grep, ulike typer grep, bevegelse og posisjonering av underarmen, styrke og utholdenhet

- Observere aktivitetsutførelse i pasientens prioriterte aktiviteter og vurdere hvilke fordeler en avansert hånd kan gi for utførelse av aktivitetene
 - Beskrive kroppsholdning og funksjon
 - Beskrive bruk av aktive grep i protesen
 - Beskrive kompensierende bevegelsesmønstre (viktig mtp risiko for muskelskjelettsmerter og overbelastningsplager → reduksjon av dette kan forebygge sykmelding)
- Benytt standardiserte tester og kartleggingsverktøy når relevant
 - Assessment of Capacity of Myoelectric Control (ACMC) tester kontroll av protesehånd og er egnet for å beskrive hvordan protesen brukes
 - Assessment of Motor and Process Skills (AMPS) tester motoriske ferdigheter og prosessferdigheter i utførelse av prioriterte aktiviteter
 - The Southampton Hand Assessment Procedure (SHAP) tester hvor effektivt man bruker protesehånden i ulike grep
 - The Canadian Occupational Performance Measure (COPM) er egnet til å kartlegge aktiviteter som er vanskelige på en standardisert måte
 - The Orthotics and Prosthetics User's Survey (OPUS) Upper Extremity Functional Status (UEFS) kartlegger protesebruk og funksjon i ulike aktiviteter

1.2.3 Kroppsstruktur og kroppsfunksjoner

- Tilstrekkelig stumplengde
- Tilstrekkelig muskelkontroll og gode nok elektrodepunkter (separerbare og kontrollerbare signaler)
- Smerter fra muskulatur og eventuelt sener i arm og skulder begge sider; vurdere om smerte skyldes kompensierende bevegelser

1.3 Standardisert avtale om utprøving og oppfølging

- Pasienten signerer på at han/hun har mottatt informasjon om videre utprøving og at han/hun forplikter seg til å følge avtaler om oppfølging (standardisert avtale, vedlegg 1)

Trinn 2: Utprøving, evaluering og konklusjon

2.1 Utprøving

- Hjemme, i kombinasjon med poliklinisk oppfølging eller under døgnopphold
- Hvis mulig i direkte fortsettelse av trinn 1, uavhengig om dette er utført som poliklinikk (lånehånda sendes da med hjem) eller som starten på et opphold (lånehånda testes da i resten av oppholdet)
- Pasienten prøver ut og sammenlikner myoelektrisk og avansert hånd i ulike viktige aktiviteter
- Pasienten må få nødvendig opplæring i bruk av den avanserte hånda av kompetent personell før og under utprøving

2.2 Evaluering og konklusjon

- Tverrfaglig poliklinisk etter utprøving hjemme eller tverrfaglig vurdering på slutten av utprøvingsopphold
- Egenrapportering av funksjon i viktige aktiviteter
 - Standardisert skjema (vedlegg 2)

- Observasjon av grepsfunksjon og aktivitetsutførelse som ved trinn 1, men med avansert hånd
 - Obs spesielt bruk av ulike grep og kompenserende bevegelser
- Gjentakelse av standardiserte tester og kartleggingsverktøy som ble brukt i trinn 1, men med avansert hånd

2.3 Konklusjon og eventuell søknad

- Søknad sendes på slutten av trinn 2 dersom konklusjonen etter utprøving er at funksjonen med avansert hånd er vesentlig bedre enn med vanlig myoelektrisk protese
- Søknaden må begrunnes «spesielt inngående» og bør derfor vedlegges resultat og konklusjon fra evalueringen i trinn 2
- Dersom konklusjonen er at pasienten ikke skal ha avansert hånd, informeres pasienten om dette og prosessen avsluttes

Trinn 3: Videre oppfølging og kontroll

3.1 Utlevering

- Poliklinisk ved ortopediingeniør og eventuelt ergoterapeut
 - Nødvendig innstilling
 - Nødvendig opptrening

3.2 Kontroll ved ortopediingeniør

- Jevnlig oppfølging etter utlevering anbefales for nødvendige justeringer
- Årlig kontroll og service jfr. garantibestemmelser
- Ellers ved behov

3.3 Tverrfaglig kontroll i dysmeli- og armamputasjonsteamet

- Tverrfaglig kontroll 3-4 mnd etter utlevering, 12 mnd etter utlevering og deretter individuelle avtaler
- Vurdering poliklinisk, ved dag- eller døgnopphold
- Evaluering av funksjon og protesebruk
 - Viktige aktiviteter (fra kartlegging i trinn 1)
 - Generell funksjon, kompenserende bevegelser
 - Eventuelt gjenta standardiserte tester som ble brukt i trinn 2
- Nødvendige justeringer av protesen
- Ekstra trening ved ergoterapeut

Godkjent 11.04.19

Kristin Østlie, Mona Irene Winge, Eli Færevåg Jacobsen, Hege Krokan, Lise Maurstad Madsen, Trond Peder Schonhowd, Tømm Kristensen, Sissel Lund, Ingvar Beck, Marte Størseth, Tone Vaksvik, Camilla Løvseth, Kristin Melbye Olsen, Kari Lofthus, Cathrine Labori, Heidi Lyrstad, Terje Otto Elvedal, Ida Neergård Sletten, Mike Plant, Anne Margrethe Fjellhagen GjØra, Helene Løvås